

ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ)

พระปลัดพวงศพิสิฐ ภัททิโร (แก้วกลั่น)^๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ)” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่ในพระพุทธศาสนาเถรวาท, ๒) เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ), ๓) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ)

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าหลักการและวิธีการเผยแผ่ในพระพุทธศาสนาเถรวาทคือ หลักการและวิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธเจ้า ได้แก่ การมีจุดมุ่งหมายในการสอน มีหลักการสอน มีลีลาในการสอนรูปแบบการสอน ตลอดจนวิธีการสอนแบบต่างๆ เช่น การสนทนาธรรม เป็นต้น การสอนของพระพุทธเจ้าในแต่ละครั้ง จะมีคุณลักษณะซึ่งเรียกได้ว่าเป็นลีลาการสอน ๔ รูปแบบ คือ

สันตสนา สมาทปนา สัมปหังสนา และ สมุตเตชนา วิธีการสอนเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้ง ๔ ประการ พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้เพื่อปลดปล่อยความเขลาหรือความมืดมัว เพื่อปลดปล่อยความประมาท เพื่อปลดปล่อยความเกียจคร้าน และเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ การเผยแผ่ธรรมในแต่ละครั้ง ต้องประกอบไปด้วยวิธีการทั้ง ๔ ประการ ดังกล่าวมานี้ คือ ชี้ให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ เร้าใจให้แก่วรรณ ปลูกให้ร่าเริง หรือ แจ่มแจ้ง จูงใจแก่วรรณ ร่าเริง เป็นต้น

หลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ) คือ รูปแบบการนำเสนอของท่านจะเน้นเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นเรื่องง่าย ๆ ใกล้เคียง และตรงประเด็น ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม โดยการนำเสนอในแต่ละครั้งท่านจะมีการเลือกรูปแบบและวิธีการให้เหมาะสมทั้งต่อตนเอง และต่อผู้รับฟัง คือ เลือกรูปแบบที่ตนถนัด และให้มีความเหมาะสมกับผู้ฟัง เพื่อให้การเผยแผ่มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ชวนให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามที่จะฟังเป็นอย่างดี และสามารถนำธรรมะที่ได้รับไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงในชีวิตประจำวัน นำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสังคมส่วนรวม โดยรูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมะของท่านจะยึดถือแบบอย่างตามแนวทางการเผยแผ่ของพระพุทธเจ้าและพระสาวก โดยท่านนำเอาวิธีการเหล่านี้ มาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่ธรรมะให้เหมาะสมกับสภาพสังคม จน

^๑พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ได้สมญานามจากหมู่สงฆ์ภาคอีสานว่า
“ปราชญ์แห่งอีสานใต้”

วิธีการถ่ายทอดหลักธรรมของ
พระเทพวรมุนีในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มี
ความชำนาญและความสามารถในหลาย ๆ
ด้าน ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการสร้าง
ศรัทธาให้เกิดแก่ผู้ฟังที่ได้พบและได้เห็น และ
ท่านเป็นผู้ที่สังคมยอมรับว่า เป็นผู้มีความรู้ สม
เป็นปราชญ์แห่งอีสานใต้ ความสามารถความ
เสียสละ และอดทนเพื่อพระพุทธศาสนา มา
โดยตลอด

คำสำคัญ : พระพุทธศาสนา

Abstract

This thesis is aimed at studying
three objectives; they are 1) to study
principle and method of propagation
in Theravada Buddhism 2) to study
Principles And Method Of Propagation
Buddhism of Phrathepworamunee
(Wiboon Kanlayano) 3) to study the
satisfaction of the public towards the
propagation of Buddhism of
Phrathepworamunee (Wiboon
Kanlayano)

The results of the study found.
principle and method of propagation
in Theravada Buddhism. The principles
and methods of disseminating the
principles of the Buddha also aims to
teach the principles taught in teaching

rhythmic style of teaching as well as
teaching methods, such as the
discussion on the teaching of the
Buddha at a time. This feature is
called. The style of the 4 types.
Santhassana samatapana
sampahanrpana and samuttachana
how to teach Buddhism Buddha gave
the 4 reasons to remove the ignorance
or darkness. To remove negligence
The casts slackness And to achieve
success in practice. Each time a
Missionary Consists of 4 factors such as
how this is clearly indicated invited to
perform. Exciting quests Awaken
elated or euphoric apparent motive
quests and so on.

The Principles And Method
Of Propagation Buddhism of
Phrathepworamunee (Wiboon
Kanlayano) The presentation will focus
on in order to understand a simple
near-sharp and to the point. The
current situation of economy by
providing each time you have to
choose a model and how to fit both
for themselves. And the recipient can
choose the format that is their right.
And which is appropriate to the
audience. To the propagation of a lot
more interesting. Invite the audience's

emotions amenable to listen to as well. News and can be implemented in a real effect on everyday life. Taken to rectify the problem on their own. And the public The forms and methods of hosts shall take precedence according to the propagation of the Buddha and his disciples. You take these methods. Applied to fit in the society hosts. It has the nickname of the East among the clergy. "Sages of the East"

How to convey the principles of Phrathepworamunee in Buddhism. Skilled and talented in many ways, which is an important factor in shaping the faith to the audience to see and be seen. And that is socially acceptable. A person with knowledge The Wisdom of the East Ability, sacrifice And tolerance to Buddhism throughout.

Keywords : Buddhist

๑. บทนำ

พระพุทธศาสนา คือ หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า พระองค์ผู้ค้นพบความจริงอันประเสริฐ กล่าวคือ อริยสัจและทางสายกลาง คือ ธรรมวินัยซึ่งเป็นคำสั่งและอุบายเป็นเครื่องสอนที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน พระพุทธศาสนานั้นเกิดในดินแดนที่เรียกว่าภารตวรรษ (หรือประเทศอินเดีย) มา

ยาวนานกว่า ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว โดยการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า หลังจากที่พระองค์ได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ทรงมีพระมหากรุณาที่จะแสดงธรรมโปรดสัตว์ให้พ้นจากทุกข์ ทรงปรากฏพระนามในโลกว่า พระพุทธเจ้า ๓ ได้ต้นโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ที่พุทธคยา เมื่อพระชนม์ได้ ๓๕ พรรษา^๓ การบำเพ็ญพุทธกิจของพระพุทธเจ้า ๔๕ ปี เป็นระยะเวลาที่เต็มไปด้วยความสุขความสงบ ความอุดมแห่งปัญญาและความเจริญสูงสุดของกุศลกรรมทั้งหลาย ผู้คนที่เกิดร่วมสมัยแม้มีความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องวรรณะ การศึกษา ฐานะ ความเชื่อ ความคิดเห็นแต่พระพุทธองค์ทรงสามารถสมานความแตกต่างเหล่านั้นได้ด้วยพระธรรมวินัย ด้วยพระกรุณาที่แผ่ไพศาลของพระองค์ ได้ให้พุทธสาวกของพระองค์ ออกไปเผยพระพุทธศาสนา ในการส่งสาวกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้น พระพุทธองค์ได้ทรงประทานพระพุทธานุญาตอันเป็นเป้าหมายไว้ว่า “จรถ ภิกขเว จารกัม พุชฺชนิ ตาย พุชฺชนสุขาย โลกานุกมปาย ฯ เปฯ” ดูกรภิกษุทั้งหลายเธอทั้งหลายจงเที่ยวไป เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลกฯลฯ^๔

^๒ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร), สากลศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๑๓.

^๓ ชูศักดิ์ ทิพย์เกษรและคณะ, พระพุทธเจ้า สอนอะไร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐.

^๔ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๕๓/๔๓.

พุทธโอวาทที่แน่วแน่ที่พระพุทธองค์
ประทานแก่เหล่าพระอริยสาวกรุ่นแรกนั้นเป็น
บทยืนยันอันชัดเจนในการที่จะเผยแผ่
พระพุทธศาสนา พระพุทธองค์พร้อมด้วยเหล่า
พระอริยสาวกดำเนินการเผยแผ่พุทธธรรมให้
แพร่หลายในสังคมอินเดีย ซึ่งได้รับการยอมรับ
และเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากในชมพูทวีป
หลังจากพระพุทธองค์ดับขันธปรินิพพาน พระ
อริยสาวกได้สานต่อพุทธปณิธานช่วยกันเผย
แผ่พระพุทธศาสนาเรื่อยมา จวบจนถึงสมัย
พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงเป็นพระราชาอุปถัมภ์
ในการทำตติยสังคายนา และได้ส่งสมณทูตไป
เผยแผ่พระพุทธศาสนายังนานาประเทศ
จำนวน ๙ สาย เฉพาะสายที่ ๘ โดยการนำ
ของพระโสณเถระและพระอุตตเถระ ได้นำ
พระพุทธศาสนามายังดินแดนสุวรรณภูมิ
(ประเทศไทย, พม่า และมอญ) ใน พ.ศ. ๒๑๘^๕
นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาวิถีชีวิตของคนไทยก็
ผูกพันกับพระพุทธศาสนามาโดยตลอดจนถึง
ปัจจุบัน

พระเทพวรมณี เป็นพระมหาเถระ
ผู้ใหญ่ผู้เป็นพหูสูตร รอบรู้ในหลักวิชาการต่างๆ
ทั้งทางโลกและทางธรรม มีความคล่องตัวใน
ด้านต่างๆ รวมทั้ง มีความสนใจในการค้นคว้า
หาความรู้ อ่านตำราหนังสือมาก ชอบเขียน
เอกสารบทความต่างๆ มีพรสวรรค์ในด้าน
วาทยศิลป์ เป็นนักพูด นักปาฐกถา นักเทศน์
หรือบรรยายธรรมรวมทั้ง เป็นพระนักพัฒนาที่

^๕ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), **พุทธ
ศาสนาในเอเชีย**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา,
๒๕๒๐), หน้า ๑๔๓.

เปี่ยมด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม สามารถปรับใช้
ความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจ
ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและ
ประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ทั้งงานด้านการ
ปกครองการศึกษา การเผยแผ่ งานด้าน
สาธารณูปการและสาธารณประโยชน์ จนได้
สมญานามจากหมู่สงฆ์ภาคอีสานว่า “ปราชญ์
แห่งอีสานใต้” ท่านอยู่ในเพศพรหมจรรย์ถือ
บวชมาตั้งแต่ยังเล็ก และอุทิศตนเพื่อการ
ทำงานให้แก่ส่วนรวมและพระพุทธศาสนามา
โดยตลอด จนถือคติพจน์ประจำตัวว่า “งาน
คือชีวิต ชีวิตคืองาน” ในอดีตท่านเคยดำรง
ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดเจียงอีศรีมิ่งคลวราราม
(พระอารามหลวง) ต.เมืองใต้ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ.
เจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ ฝ่ายมหานิกาย
และหัวหน้าพระธรรมทูตจังหวัดศรีสะเกษ
เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า สมควรที่จะ
ศึกษา หลักการ และวิธีการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมณี (วิบูลย์ กล
ยาโณ) เพื่อให้ทราบว่า เหตุใดท่านจึงเป็น
พระสงฆ์ที่มีศาสตร์และศิลป์มีวิชา ปัญญา
ปฎิภาณ ประสบการณ์ ปณิธาน อุดมการณ์ใน
การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นพระเถระที่ใฝ่
ในการศึกษา มีความรู้ลึกซึ้งทั้งภาคปริยัติ
(ทฤษฎี) และภาคปฏิบัติ มีบุคลิกดี มีความรู้ดี
มีความสามารถดี มีวิสัยทัศน์ มีจิตใจหนักแน่น
มีความยุติธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักใช้คน
รู้จักกระจายงาน มีนโยบายในการทำงานด้วย
ความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความเพียรพยายามไม่ย่อ
ท้อต่ออุปสรรคในการสร้างคุณความดี มีจิตใจ

กว้างขวาง ขยัน ซื่อสัตย์ อุตุน เสียสละเป็น
เยี่ยม เป็นพระสงฆ์ที่ทำงานเผยแผ่พุทธธรรม
ทั้งเชิงรับและ เชิงรุก เพื่อประโยชน์สุขของ
มหาชน เพื่อให้สังคมมีจริยธรรม ศีลธรรม
คุณธรรม เนื้อหาสาระธรรมที่ท่านนำเสนอต่อ
พุทธบริษัทตามสถานที่ต่างๆ ทั้งรูปแบบการ
เทศนา ปาฐกถา การศึกษา ที่สามารถโน้มน้าว
จิตใจให้ยาวชน ประชาชนในยุคปัจจุบัน ได้
หันมาสนใจหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา
มากขึ้น สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติให้
เกิดประโยชน์สุขแก่ชีวิต ครอบครัว สังคม
ประเทศชาติอย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการ
เผยแผ่ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๒.๒ เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมนี
(วิบูลย์ กลยาโณ)

๒.๓ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของ
ประชาชนที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ)

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา
หลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ของพระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ) โดย
ศึกษาข้อมูลในลักษณะ ดังนี้คือ

๓.๑ ศึกษาจากข้อมูลเชิงเอกสาร
(Documentary Research) ได้แก่
พระไตรปิฎก อรรถกถา และผลงานของ
พระเทพวรมนี (วิบูลย์ กลยาโณ) ในรูปแบบ

การแสดงปาฐกถา การบรรยาย พระธรรม
เทศนา และผลงานวิจัย

๓.๒ สร้างแบบสัมภาษณ์โดย
สัมภาษณ์พระเถระ นักวิชาการ และศิษยานุ
ศิษย์

๓.๓ ศึกษาจากข้อมูลสัมภาษณ์แบบ
เจาะลึก (In-Depth Interview) โดยสัมภาษณ์
พระเถระผู้ปกครอง นักวิชาการ และศิษยานุ
ศิษย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ พระเถระ
ผู้ปกครองในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๑๑ รูป
นักวิชาการ จำนวน ๕ คน ข้าราชการครู
และศิษยานุศิษย์ จำนวน ๖ คน รวมเป็น ๒๒
รูป/คน

๓.๔ เรียบเรียง สรุปผลการวิจัย
อภิปรายผล และนำเสนอผลการวิจัย

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ ศึกษาหลักการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า ได้แก่ การมี
จุดมุ่งหมายในการสอน มีหลักการสอน มีลีลา
ในการสอน รูปแบบการสอน ตลอดจนวิธีการ
สอนแบบต่างๆ เช่น การสนทนาธรรม เป็นต้น
การสอนของพระพุทธเจ้าในแต่ละครั้ง จะมี
คุณลักษณะซึ่งเรียกได้ว่า เป็นลีลาการสอน ๔
รูปแบบ คือ สันทติสนา สมาทปนา สัมปหังส
นา และ สมุตเตสนา วิธีการสอนเพื่อเผยแผ่
พระพุทธศาสนาทั้ง ๔ ประการ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้เพื่อปลดเปลื้องความเขลาหรือ
ความมืดมัว เพื่อปลดเปลื้องความประมาท
เพื่อปลดเปลื้องความเกียจคร้าน และเพื่อให้
เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ การเผยแผ่ธรรม
ในแต่ละครั้ง ต้องประกอบไปด้วยวิธีการทั้ง ๔

ประการ ดังกล่าวนี้นี้ คือ ชี้ให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ เราใจให้แก่วกกล้า ปลุกให้รำเรง หรือ แจ่มแจ้ง จูงใจ แก่วกกล้า รำเรง เป็นต้น

๔.๒ หลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมุณี (วิบูลย์ กลยาโณ) คือรูปแบบการนำเสนอของท่านจะเน้นเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นเรื่องง่าย ๆ ใกล้เคียง และตรงประเด็น ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม โดยการนำเสนอในแต่ละครั้งท่านจะมีการเลือกรูปแบบและวิธีการให้เหมาะสมทั้งต่อตนเอง และต่อผู้รับฟัง คือ เลือกรูปแบบที่ตนถนัด และให้มีความเหมาะสมกับผู้ฟัง เพื่อให้การเผยแผ่มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ชวนให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามที่จะฟังเป็นอย่างดี และสามารถนำธรรมะที่ได้รับไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงในชีวิตประจำวัน นำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสังคมส่วนรวม โดยรูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมะของท่านจะยึดถือแบบอย่างตามแนวทางการเผยแผ่ของพระพุทธเจ้าและพระสาวก โดยท่านนำเอาวิธีการเหล่านี้ มาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่ธรรมะให้เหมาะสมกับสภาพสังคม จนได้สมญานามจากหมู่สงฆ์ภาคอีสานว่า “ปราชญ์แห่งอีสานใต้”

วิธีการถ่ายทอดหลักธรรมของพระเทพวรมุณี ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นอกจากเทคนิคและวิธีการเผยแผ่แล้ว วิถีดำเนินชีวิตของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น อัยยาศัย การศึกษา ความเชื่อ ทัศนคติ จารีต

วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เป็น เพราะฉะนั้น พระสงฆ์ผู้เผยแผ่ นอกจากปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามธรรมวินัยแล้ว จำเป็นที่ต้องมีความชำนาญและความสามารถในหลายๆ ด้านประกอบกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสมบัติของพระสงฆ์หรือตัวผู้สื่อเอง ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ในการสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ผู้ฟังที่ได้พบและได้เห็น ท่านเป็นผู้ที่สังคยยอมรับว่า เป็นผู้มีความรู้ สมเป็นปราชญ์แห่งอีสานใต้ จึงได้รับอาราธนาไปเทศน์บรรยาย และปาฐกถาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน แม้หนังสือที่เขียนขึ้นมาประดับสังคมโลก ก็ได้รับความสนใจจากประชาชนโดยทั่วไป เป็นอย่างยิ่ง ผลดังกล่าว ทำให้เกิดคุณค่าแก่คณะสงฆ์จังหวัดศรีสะเกษอย่างดี จึงได้บุคลากรที่มีคุณภาพมาช่วยงานสงฆ์ เกิดกระแสความนิยมเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย และคุณค่าในด้านวิชาการด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้ความเป็นอยู่ที่ดี มีเศรษฐกิจพอเลี้ยงตนเองได้ ให้ความช่วยเหลือกันด้วยจิตเมตตาต่อกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ฟังพากันได้ทั้งทางกายและทางจิตใจ ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น ทั้งหมู่บ้าน ชุมชน วัด และโรงเรียนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ไปอย่างเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อกัน และเกิดสามัคคีธรรม มีความเป็นปึกแผ่นทางสังคมสืบไป

๔.๓ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมุณี (วิบูลย์ กลยาโณ) **ราชบัณฑิตสถาน** ได้ให้ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ ดังนี้ คำว่า “พึง” เป็นคำกริยาอื่น หมายความว่า ยอม

ตาม เช่น ฟังใจ และคำว่า “พอใจ” หมายถึง
สมชอบ ชอบใจ^๖ ซึ่งผู้วิจัยได้ผลจากการ
สัมภาษณ์ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อ
การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของท่าน ผลการ
สัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้ ศึกษาเฉพาะบทบาท
ด้านจริยศาสตร์ ท่านมีทั้งศาสตร์และศิลป์
กล่าวคือศาสตร์ เป็นวิชาความรู้ ส่วนศิลปะคือ
เทคนิควิธีการของท่านในการเผยแพร่
พระพุทธศาสนา มีทั้งหลักปรีชาและปฏิบัติ
ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดย
การยกอุทาหรณ์เปรียบเทียบ การแทรกด้วย
คติธรรม คำกลอน ทำให้ผู้ฟังได้เข้าถึงอรรถรส
ของเรื่องราว สามารถอธิบายหรือบรรยายด้วย
ภาษาที่ทำให้บุคคลเข้าใจง่าย ทำให้จิตใจ
แจ่มใส ร่าเริง อาจหาญ ไม่น่าเบื่อ และ
เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังเพื่อให้กำลังใจหรือ
ส่งเสริมให้บุคคลเกิดความฮึกเหิมใจ ในอันที่
จะน้อมนำธรรมไปประพฤติปฏิบัติให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดแก่ชีวิตได้จริง ดังคำให้
สัมภาษณ์ของพระครูสันติธรรมานุวัตรว่า
นับว่าท่านพระเดชพระคุณพระเทพวรมนี มี
เทคนิคในการบรรยายธรรมหลักการเผยแพร่
เป็นพิเศษ คือ การแสดงธรรมจะเข้าใจได้ง่าย
จิตวิทยาในการพูดเป็นที่ประทับใจของผู้ฟัง
เหมือนเปิดฝาท่ปิดไว้ นอกนั้นท่านยังพูดได้

หลายภาษา นับเป็นปราชญ์จริงๆ^๗ พระครู
สมุห์สุทัศน์ ขยาภินนโทให้สัมภาษณ์ว่า ท่านมี
ปฏิบัติที่น่าเลื่อมใส พุดจา มีวาทีดีเป็น
เยี่ยม^๘ ซึ่งมีความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง

ศึกษาเฉพาะบทบาทด้าน
ศิลปวัฒนธรรม พระเทพวรมนี (วิบูลย์ กล
ยาโณ) ท่านมีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการดำรง
ความเป็นไทย ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์
วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่นศรีสะเก
ษ^๙ พระครูวิธานมงคลกิจให้สัมภาษณ์ว่า
ท่านมีทัศนคติแนวความคิดในการสร้างสรรค์
การสร้างหรือการก่อสร้างปูชนียสถาน ปูชนีย
วัตถุ ถ้าเป็นประโยชน์ท่านจะส่งเสริม
สนับสนุน ท่านเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม เช่น
ให้บูรณะพระวิหาร สร้างหอประชุม สร้างหอ
พระเทพวรมนี (เสน) สร้างอาคารหอประชุม
๓๗ เมตร หอประชุมรวม เพื่อเป็นที่รองรับ
ศรัทธาธรรม หากคนที่มิวิสัยทัศน์มองการณ์
ไกล คือ ประโยชน์พระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง^{๑๐}

^๗สัมภาษณ์ พระครูสันติธรรมานุวัตร,รอง
เจ้าคณะอำเภอเมืองศรีสะเกษ, ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

^๘สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สุทัศน์ ขยาภินน
โท,ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเจียงอีศรีมงคลวราราม, ๒
เมษายน ๒๕๕๗.

^๙สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สุทัศน์ ขยาภินน
โท, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเจียงอีศรีมงคลวราราม, ๒
เมษายน ๒๕๕๗.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระครูวิธานมงคลกิจ,
พระสงฆ์วัดเจียงอีศรีมงคลวราราม, ๘ กุมภาพันธ์
๒๕๕๗.

^๖ราชบัณฑิตสถาน, พจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, พิมพ์ครั้งที่ ๕,
(กรุงเทพมหานคร : เจริญทัศน์จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า
๗๙๓.

๕.สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ

ผู้ที่ต้องการจะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ขอให้คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร ชุมชนที่แต่ละแห่งมีสภาพไม่เหมือนกัน รวมทั้ง บทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการงาน เทคนิค ในการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือ จากพุทธศาสนิกชนทั่วไป ที่จะสามารถนำ หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประชาชนให้เกิดการ รู้จัก มีความสนใจรับรู้ เกิดศรัทธายอมรับและ ปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการต่อยอดงานวิจัย

จากผลของศึกษาหลักการและวิธีการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพวรมณี (วิบูลย์ กลยาโณ) ผู้วิจัยยังได้พบว่า มีหัวข้อที่น่าสนใจในการต่อยอดงานวิจัย ดังนี้

๑. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ และวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพวรมณี (วิบูลย์ กลยาโณ) กับนักเผยแผ่รูปอื่น ๆ ใน ปัจจุบัน

๒. ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมที่ ท่านนำมาใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ท่านได้นำหลักธรรมอะไรมาประยุกต์ใช้ อย่างไร และประสบผลสำเร็จแค่ไหนอย่างไร

๓. ควรศึกษาบทบาทการพัฒนาชุมชน ของพระเทพวรมณี (วิบูลย์ กลยาโณ) ว่าท่าน มีแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างไร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ชูศักดิ์ ทิพย์เกสรและคณะ. **พระพุทธเจ้าสอนอะไร.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). **พุทธศาสนาในเอเชีย.** กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๒๐.

ราชบัณฑิตสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕.** พิมพ์ครั้งที่ ๕.

กรุงเทพมหานคร : เจริญทัศน์จำกัด, ๒๕๔๖.

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). **สากศาสนา.** กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษาหม่อมกุญราชนวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

สัมภาษณ์ พระครูวิธานมงคลกิจ, พระสงฆ์วัดเจียงอีศรีมิ่งคลวราราม, ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ พระครูสันติธรรมานุวัตร, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองศรีสะเกษ, ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สุทัศน์ ขยาภินันโท, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเจียงอีศรีมิ่งคลวราราม, ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ พระราชกิตติรังษี, เจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ, ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ พระราชธรรมสารสุธี, รองเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ, ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัติวงศ์, เจ้าคณะอำเภอยะหา, ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ พระอธิการบุญบันดาล สุปลโย, เจ้าอาวาสวัดเทพปราสาท (สระกำแพงน้อย), ๒ เมษายน ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ นายพีรพัฒน์ แก้วแสน, ครูโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ นายพฤษชาติ สารพล, ครูโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ นายดำรง อุ่นแก้ว, ครูโรงเรียนพรานวิทยุวิทยา, ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์ กนก โตสุรัตน์, ผศ., ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

